

Les 43 – Antwoorden

Opdracht 1: Geef de vervoeging van het werkwoord Tellen, nummeren, סָפַר {sáfar} [pa'al]

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	סוּפֵר sofer	סָפַרְתִּי sáfartie	אֶסְפֹּר èspor	אֲנִי
Ik (v)	סוּפְרֶת soferèt	סָפַרְתִּי sáfartie	אֶסְפֹּר èspor	אֲנִי
Jij (m)	סוּפֵר sofer	סָפַרְתָּ sáfartá	תִּסְפֹּר tisor	אַתָּה
Jij (v)	סוּפְרֶת soferèt	סָפַרְתְּ sáfart	תִּסְפְּרִי tisp ^e rie	אַתְּ
Hij	סוּפֵר sofer	סָפַר sáfar	יִסְפֹּר yisor	הוּא
Zij	סוּפְרֶת soferèt	סָפְרָה sáfráh	תִּסְפֹּר tisor	הִיא
Wij (m)	סוּפְרִים sofriem	סָפַרְנוּ sáfarnoe	נִסְפֹּר nispor	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	סוּפְרוֹת sofrot	סָפַרְנוּ sáfarnoe	נִסְפֹּר nispor	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	סוּפְרִים sofriem	סָפַרְתֶּם s ^e fartèm	תִּסְפְּרוּ tisp ^e roe	אַתֶּם
Jullie (v)	סוּפְרוֹת sofrot	סָפַרְתֶּן s ^e fartèn	תִּסְפְּרוּ tisp ^e roe	אַתֶּן
Zij (m)	סוּפְרִים sofriem	סָפְרוּ sáfroe	יִסְפְּרוּ yisp ^e roe	הֵם
Zij (v)	סוּפְרוֹת sofrot	סָפְרוּ sáfroe	יִסְפְּרוּ yisp ^e roe	הֵן

Gebiedende wijs: m: סֹפֵר s^efor, v: סוּפְרִי sifrie, meervoud: סוּפְרוּ sifroe, infinitief: לְסַפֵּר lispor

Opdracht 2: Geef de vertaling en de uitspraak

Zij [is] journaliste	הִיא כְּתֻבָּת	hie kattèvèt
Een goed handschrift	כְּתֻבַּיִד טוֹב	k ^e táv-yád tov
Haar slechte spelling	הַכְּתִיב הָרַע שְׁלָה	hakk ^e tiev hárá shèláh
אַתֶּם כּוֹתְבִים כְּתֻבָּה לְעִיתוֹן	atèm kotviem katáváh lá'iton	Jullie schrijven een artikel voor de krant
? [בְּאַנְגְּלִית] הִיא כּוֹתְבַת אֲנְגְּלִית [הָאֵם] אֵם [הַ]iem hie kotèvèt [ba]angliet? Schrijft zij [in het] Engels?		
הַכְּתוּבַת עַל הַמְּכַתֵּב	hakketovèt al hammichtáv	Het adres op de brief
הִיא סָפְרָה אֶת הָעִיתוֹנִים	hie sáfráh et ha'itoniem	Zij telde de kranten
אֲנִי אֶכְתּוֹב לְשַׁבּוּעוֹן	^a nie èchtov lash ^e voe'on	Ik zal voor het weekblad schrijven

Les 44 – Judaica (2) - Omertelling, Lag Ba'Omer

Het Pesachfeest, dat in les 41 werd besproken, was naast het feest van de Uittocht ook een oogstfeest. Een eerste korenschoof of garve (עוֹמֵר, עוֹמֵר omèr (m)) van de gerst werd op de tweede dag van de Pesachweek (16 Nissan) aan de priester aangeboden.

De HEERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Wanneer u in het land komt dat Ik u geven zal, en u de oogst ervan binnenhaalt, dan moet u de eerste schoof van uw oogst naar de priester brengen. Hij moet de schoof voor het aangezicht van de HEERE bewegen, opdat Hij een welgevallen in u vindt. Op de dag na de sabbat moet de priester de schoof bewegen. (Leviticus/Wayiqra 23:9-11 HSV).

Vanaf die dag mocht worden gegeten van de nieuwe oogst: חֲדָשׁ {chádásh} Nieuw(e oogst).

In vers 15 en 16 volgt dan: *U moet dan vanaf de dag na de shabbat gaan tellen, vanaf de dag dat u de schoof van het beweegoffer gebracht hebt. Zeven volle weken [letterlijk: zeven shabbatten] zullen het zijn. Tot de dag na de zevende sabbat moet u vijftig dagen tellen.*

Na deze vijftig dagen volgt het Wekenfeest of Chag haShávoe'ot השַׁבּוּעוֹת (zie les 47).

De periode tussen Pesach en Sjawoe'ot is de oogst-tijd. De meeste mensen waren buiten op het veld aan het werk en hadden geen contact meer met de rest van het volk. Zou Sjavoe'ot gebonden zijn aan een kalenderdatum, dan zou men zich niet altijd volledig bewust zijn van de feestdatum, omdat de Hebreeuwse maanden 29 of 30 dagen tellen, in die tijd afhankelijk van de beslissing van het Sanhedrin. De mensen op het veld zouden dus niet exact weten wanneer ze terug naar huis zouden moeten voor Sjavoe'ot omdat

ze niet precies wisten hoe lang de maanden Niesan en Ijar duurden. Daarom verbindt de Tora Pesach met Sjavoe'ot, door het tellen van de Omer, zodat iedereen die na Pesach van huis vertrokken was en de Omer telde exact wist wanneer hij van het veld moest terugkeren om op tijd thuis te zijn voor Sjavoe'ot.

Hoewel het offer in de Tempel niet meer wordt gebracht, wordt die omertelling (Sefirat ha'Omer, סְפִירַת הָעוֹמֵר) in de synagoge of thuis elke dag na het avondgebed verricht, waarbij voor elk van de 49

dagen een zegening wordt uitgesproken, als een letterlijk gevolg van de opdracht tot tellen.

Er is door rabbijnen, maar ook door de kerkvaders van de vroeg-christelijke kerk, uitgebreid nagedacht over de betekenis van deze vijftig dagen. Van belang is daarbij wat in Leviticus 25 staat: de omschrijving van de zeven jaar-shabbatten die samen leiden tot het *jóbel*-jaar (jubeljaar), het jaar van de vrijlating en de kwijtschelding. Zo is er een verband tussen de 50e dag en het 50e jaar. (Zie les 83).

De Omertelling is een periode van lichte rouw, zelfbespiegeling en inkeer, wijzend op de geestelijke voorbereiding op en de verwachting van het ontvangen van de Torah, ongeveer twee maanden na de Uittocht. (Exodus/Shemot 19:1).

Volgens de Joodse traditie stierven in de tweede eeuw tijdens de Omerperiode veel leerlingen van rabbi Akiva, omdat zij elkaar met onvoldoende respect behandelden.

In deze periode zijn door de eeuwen heen veel Joden slachtoffer geworden van vervolgingen. Ook zijn er tijden geweest waarin er met name ellende is ontstaan door onderlinge verdeeldheid van de Joden.

Er gelden als teken van rouw allerlei beperkingen voor Joden:

- geen trouwerijen,
- niet luisteren naar instrumentale muziek (vocale muziek is toegestaan),
- geen haar knippen of scheren (tenzij voor zaken doeleinden),
- geen grote nieuwe aankopen doen.

Lag ba'Omer ל"ג בעומר

Een uitzondering op deze 49 dagen van inkeer is de 33ste dag, die wordt aangegeven met Lag ba'Omer. Lag ל"ג is in feite een telwoord, bestaande uit de Lamed met waarde 30 en de Gimel met getalwaarde 3, samen 33. Aan het dubbele aanhalingsteken (gershayim) in het woord zie je dat het een afkorting of telwoord moet zijn; zie les 18. Voor de uitspraak is er een a tussen gevoegd. Het betekent dus: de 33ste dag in de omerperiode. Deze dag valt in de Hebreeuwse kalender op 18 Iyar, in april of mei.

Op deze dag zou de plaag onder de leerlingen van rabbi Akiva zijn opgehouden.

Tevens is het de overlijdensdag van Rabbi Shimon bar Yochai, de schrijver van het kabbalistische boek Zohar. Hij wilde dat zijn overlijdensdag als feestdag gevierd zou worden.

Op deze dag gelden de diverse verboden niet. Daarom wordt deze dag in Israël gebruikt voor tal van feestelijkheden, zoals luisteren naar muziek, een bezoek aan de kapper, uitstapjes en picknicken met het gezin.

Gewoonten op deze dag zijn:

- Bruiloften en feesten worden op deze dag afgesproken.
- Er worden vreugdevuren aangestoken, waarbij wordt

Hout voor een vreugdevuur

gezongen en gedanst. Deze vuren moeten herinneren aan de signaalvuren die de opstandelingen van Bar Kochba op de heuveltoppen ontstaken. De Romeinen hadden in zijn tijd verboden vuren te ontsteken als signaal voor het begin van Joodse feestdagen.

- Vele duizenden met name chassidische Joden bezoeken op deze dag de tombe van grote Joodse wijze en mysticus Rabbi Shimon bar Yochai, wiens overlijden op deze dag valt, op de berg Meron, nabij Safed in het noorden van Israël.

- Een oude traditie is, dat kinderen op deze dag buiten spelen, onder andere met (speelgoed) pijl en boog. Een oud verhaal in de midrash zegt, dat tijdens het leven van rabbi Shimon bar Yochai geen regenboog (het teken van Gods belofte de aarde niet opnieuw te vernietigen door een vloed, Genesis 9:11-13), aan de hemel verscheen omdat zijn verdienste de wereld beschermde. Maar het schieten met pijl en boog mag je ook herinneren aan de strijd van Bar Kochba tegen de Romeinse overheersers (132-136).

• Lag ba'Omer heeft een speciale betekenis voor het Israëli'sche leger. De para-militaire Jeugdbataljons (Gadna) werden op Lag ba'omer 1941 opgericht en kregen pijl en boog als embleem. Ze hebben in 1948 mee gevochten in de Onafhankelijkheidsoorlog. Nu is het een trainingsweek voor jongeren.

Op of omstreeks Lag ba'Omer 1941 werd ook de Joodse strijdmacht Palmach opgericht, die soms met, en soms tegen de Britten streed. In 1948 gaf de regering op Lag ba'Omer opdracht tot de vorming van het Israëli'sche Verdedigingsleger (IDF).

Sinds 2004 is Lag ba'Omer de dag van de IDF Reservisten. Ook is deze dag in het moderne Israël 'een symbool voor de strijdbare Joodse geest' geworden.

• In Joodse gemeenschappen over de hele wereld worden op deze dag parades gehouden, als demonstraties van Joodse eenheid en trots.

Woordenschat

אָכַל	áchal [pa'al]	Eten (תָּאָכַל, jij zult eten)
דָּגָל	dègèl (m)	Vlag, banier דְּגָלִים
דֶּשֶׁא	dèshè (m)	Grasveld
הֵלֵךְ (נֶלְךְ)	hálach [pa'al]	Gaan, lopen; les 34
חֲבִיב	cháviev (bn)	Dierbaar, geliefd
חַג הַשְּׂבֻעוֹת	chag hashávoe'ot	Shavoe'ot, Wekenfeest of Pinksterfeest
חֲדָשׁ	chádásh (bn)	Nieuw (nieuwe oogst)
חֵישׁ	chiesh (bw)	Vlug, snel
חֵן	chen (m)	Gratie, gunst ('gein')
חֵץ	chets (m)	Pijl
טַף	taf (m)	Kleine kinderen
יַעַר	ya'ar (m)	Bos, woud
לְמַעַלָּה	l'maláh	Omhoog, (naar) boven
מַעַלָּה	ma'alèh (m)	Opgang, hoogte
נִזְרָק	nizraq [nif'al]	Geworpen worden
נִמְשָׁךְ	nimshach [nif'al]	Getrokken worden, (voort)duren, voortzetten
סְפָרָה	sifráh (v)	Nummer, aantal, getal
סַפִּיר	sáfier (bn)	Telbaar
סַפִּיר	sapier (m)	Safier (gesteente)
סְפִירָה	s ^e firáh (v)	Telling, nummering; jaartelling (Constructvorm: סְפִירָת s ^e firat)
סְפִירַת הָעוֹמֵר	s ^e firat ha'omèr	Omertelling
סְפִירוֹת	sifroet (v)	Literatuur, letterkunde
עוֹמֵר, עוֹמֵר	omèr (m)	Korenschoof of garve; hoeveelheid graan
עָרַךְ	árach [pa'al]	Regelen, ordenen, (tafel) dekken, (krant) redigeren
נִעְרַךְ	nè'èrach [nif'al]	Geregeld worden, gedekt worden (tafel), geredigeerd worden
פָּרַח	pèrach (m)	Bloem
קֶשֶׁת	qèshèt (v)	Boog, regenboog, strijkstok (viool) קֶשֶׁתוֹת
רָם	rám (bn)	Hoog, verheven
שֶׁכֶּם	shèchèm (m)	Schouder (rug) שֶׁכְּמֵי
שִׂמְחָה	simcháh (v)	Vreugde, blijdschap, plezier
שָׁתָה	shátáh [pa'al]	Drinken (יִשְׁתֶּה) hij zal drinken)

Postzegel gewijd aan het jeugdcorps Gadna

Postzegel uit 1976: Dansen op het Lag Ba'omer feest.

Opdracht 1: Beluister het kinder liedje *Onze bogen op de schouders*, geef de uitspraak, afwijkende klemtonen en de vertaling. https://www.youtube.com/watch?v=_UKSfXzRoLs.

קִשְׁתֵּנוּ עַל שִׁכְמֵנוּ
 דָּגְלֵנוּ רָם בַּיָּד
 לַיַּעַר חֲבִיבֵנוּ
 נֶלְךְ גְּדוֹל וְטָרַף
 הַיּוֹם לֵ"ג בְּעוֹמֶר...

קִשְׁתֵּנוּ חֵישׁ נִמְשׁוֹכָה
 נִזְרוֹק לְמַעְלָה חַץ
 שׁוֹלְחַן יָפֵה נִעְרָוֶכָה
 בְּדִשָּׁא תַחַת עֵץ
 הַיּוֹם לֵ"ג בְּעוֹמֶר...

תֹּאכַל צְפוּר אֲתֵנוּ
 יִשְׁתֵּה גַם פָּרַח חֵן
 חַג לֵ"ג בְּעוֹמֶר לָנוּ
 שְׂמֵחָה לְבַת וַיָּבֵן
 הַיּוֹם לֵ"ג בְּעוֹמֶר...

Tips: ontdeek een onbekend woord van het lidwoord (les 6), lettervoorzetsels (les 10), bezitsuitgangen (les 22) en zoek bij een werkwoord naar de stamletters (les 35).
 Bekijk zo nodig de vervoeging van een werkwoord op de website www.hebrew-verbs.co.il

Opdracht 2: Geef de vervoeging van het werkwoord Fotografieren, (*to photograph*), צִילַם {tzillem} [pi'el]. Controleer jezelf met de website www.hebrewatmilah.org/maskilon1/index.htm of www.hebrew-verbs.co.il/

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd *	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)				אֲנִי
Ik (v)				אֲנִי
Jij (m)				אַתָּה
Jij (v)	מְצַלֶּמֶת	m ^e tzallèmèt		אַתְּ
Hij				הוא
Zij			תִּצְלַם	t ^e tzallem
Wij (m)		צִילְמָנוּ		אֲנַחְנוּ
Wij (v)				אֲנַחְנוּ
Jullie (m)				אַתֶּם
Jullie (v)				אַתֶּן
Zij (m)				הֵם
Zij (v)				הֵן

Gebiedende wijs: m: ,v: meervoud:
 Infinitief: לְצַלֵּם | t^etzallem

* In oudere teksten kan bij de verleden tijd de jod ontbreken.